

»Norden som atomvåbenfri zone«

Nedenstående forslag er vedtaget på et møde i Reykjavik 23.-24. april 1983 og udarbejdet af nedenstående nordiske fredsorganisationer:

- Nej til atomvåben, Danmark
- Finlands fredsförbund og de hundras komite, Finland
- Folk fyri firð, Færøerne
- Samtök Herstöðvaandstæðinga, Island
- Nei til atomvåpen, Norge
- Svenska freds och skiljedomsföreningen, Sverige.

Redegørelse for forslaget

1. En atomvåbenfri zone

Ved en atomvåbenfri zone vil vi forstå et geografisk afgrænset område, som er erklæret frit for kernefysiske våben gennem folkeretligt bindende aftaler anerkendt af FN.

Dette er uddybet i resolutionen fra FNs første specialsession for nedrustning i 1978. Her fremhæves det, at oprettelse af atomvåbenfrie zoner udgør et vigtigt nedrustningsinitiativ. De stater, som deltager i en sådan zone, bør forpligte sig til at sikre, at zonen faktisk forbliver fri for kernefysiske våben, medens atommagterne på deres side anmodes om at give forpligtende tilsagn om strengt at respektere zonen status og at afstå fra at bruge eller true med at bruge kernefysiske våben mod staterne i zonen.

Den folkeretlige ramme om en atomvåbenfri zone kan udformes på forskellig vis. En mulighed er en fælles traktat mellem alle implicerede parter. En anden løsning er et sæt ensidige viljeserklæringer (løfter). Mellem disse yderpunkter findes kombinationer af begge. Et eksempel på dette er Tlatelolco-aftalen om den atomvåbenfrie zone for Latinamerika. Her foreligger en traktat mellem zonelandene, medens atommagternes garantier er afgivet i separate erklæringer.

Der kan gives argumenter for og imod hver af disse ordninger. Efter en samlet vur-

dering er vi kommet til, at der også for det nordiske område bør indgås en traktat mellem zonelandene, medens atommagternes garantier kan gives i tillægsprotokoller. Ved denne vurdering er der lagt afgørende vægt på ønsket om, at zonen i størst mulig grad skal fremstå som et enhedsmæssigt og selvstændigt nordisk initiativ.

I forbindelse med en atomvåbenfri zone kan indgås tillægsaftaler af forskellig art. Disse kan omfatte stater uden for zonen, og de kan inddrage andre sagsforhold end fravær af atomvåben i selve zoneområdet. Sådanne aftaler må i hvert enkelt tilfælde være genstand for særskilt forhandling mellem de involverede parter.

Når det gælder den foreslåede zone i Norden, kan det efter vor opfattelse være aktuelt at indgå visse tillægsaftaler allerede ved zonen oprettelse. Men systemet med tillægsaftaler kan også bygges ud over tid. Disse spørgsmål vil blive drøftet nærmere i nr. 7.

2. Målsætning

En atomvåbenfri zone i Norden har til formål at hindre atomoprustning i det nordiske område, og oprettelsen af zonen er først og fremmest en selvstændig afspændings- og nedrustningspolitisk handling. Dette skal påvise muligheden for alternative sikkerhedspolitiske løsninger, som peger frem mod et Europa frit for atomvåben. Målet er en atomvåbenfri verden.

Den nye spænding i Øst-Vest forholdet har også fået virkninger for det nordiske område. Supermagternes oprustning og deres stadig mere aktive forberedelser til en atomkrig – ikke mindst i havene rundt omkring Norden – trækker de nordiske lande ind i konfrontationen mellem magtblokkene på en helt ny måde. En atomvåbenfri zone, som forbyder atommagterne at udplacere deres atomvåben i de nordiske lande, kan bidrage til at hindre dette. En sådan zone kan begrænse supermagternes engagement i det